

C. STRATEEGIA MEEDE

1. Strateegia meetme nimetus

Meede 2: Elukeskkonna parendamine

2. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus

Kodukant Läänemaa piirkonna rahvaarv väheneb ja vananeb, surve tööealisele elanikkonnale kasvab. Samas on piirkond omanäoline nii loodusressursside (meri, ranna-alad, väikesaared, mets, kaitsealad, märgalad jne) kui ka traditsioonide ja kultuuripärandi poolest (rannarootslased, kohalik käsitöö, taluarhitektuur, kohalikud muuseumid, pärandkultuuri objektid jmt). Piirkonna eripära vajab hoidmist, edasiarendamist ning senisest tulemuslikumat rakendamist ja eksponeerimist (nt turismis).

Maapiirkondades on kohati probleeme nii kohaliku taristu kvaliteedi kui ka teatud teenuste kättesaadavusega, samuti on arenguruumi koostöö osas eri osapoolte vahel. Probleemide leevendamiseks on vajalik panustamine kohaliku elukeskkonna parendamisse ning ühistegevusse, sh eluks vajalike teenuste kättesaadavuse tagamiseks. Lisaks on oluline pidurdada piirkonnast väljarännet ning võimalusel viia ellu sisserännet soodustavaid tegevusi.

3. Strateegia meetme eesmärk

Piirkonna eripära ja kultuuripärand on hoitud ja arendatud ning piirkonna arenguks vajalike teenuste kättesaadavus on paranenud.

4. Toetatavad tegevused¹

Meetme eesmärkide täitmiseks on võimalik taotleda toetust:

- **Kultuuripärandi säilitamine, arendamine ja esitlemine** (sh objektide konserveerimine, taastamine ja eksponeerimine jms)
- **Mainekujundusprojektide teostamine** (sh piirkonna eripära tutvustavate sündmuste korraldamine jms)
- **Piirkonna elanikele suunatud elukeskkonna ja teenuste parendamine, sh tagasi- ja sisserände soodustamine** (sh tugitaristu arendamine, heakorra parandamine, huvitegevuse võimaluste arendamine, elukeskkonna turvalisuse suurendamine, spetsiifiliste teenuste arendamine sh kogukonnateenused)

Abikõlblikud kulud:

- **Investeeringud:** piirkonna eripära ja kultuuripärandiga seotud hoonete ehitamine, rekonstrueerimine, renoveerimine ning avamine külastajatele, ekspositsioonide loomine/uuendamine, eelnevaga otseselt seotud inventar ja tegevused (nt omanikujärelvalve). Kohaliku elukeskkonna ja teenuste parendamiseks suunatud hoonete ehitamine, rekonstrueerimine, renoveerimine, eelnevaga otseselt seotud inventar ja tegevused (nt omanikujärelvalve) jms.
- **Tegevused:** piirkonna eripära ja kultuuripärandi hoidmise ja arendamisega ning elukeskkonna ja teenuste parendamisega seotud koolituste, seminaride ja õppereiside läbiviimine; piirkonna turundustegevuste teostamine; eripära ja kultuuripärandiga seotud ühisprojektide teostamine ning vastavate koostöövõrgustike arendamine, sh ühistuline tegevus jms. Elukeskkonna arendamisele suunatud ühisprojektide ja koostöövõrgustike arendamine; piirkonna tagasi- ja sisserännet soodustavate tegevuste teostamine; tegevusvaldkonna seonduvate uuringute, analüüside jms teostamine.

5. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid , mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)

1. Nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale:

- 1.1. Taotleja on KKLM-i piirkonnas tegutsev MTÜ (sh KKLM), SA, kohalik omavalitsus, seltsing;
- 1.2. Taotleja on registreeritud vähemalt 12 kuud enne taotluse esitamist;
- 1.3. Taotlejal on õigus ühes taotlusvoorus esitada üks projekt;
- 1.4. Kui taotleja on varasemates KKLM LEADER taotlusvoorudes saanud projektitoetust, siis õigus uue taotluse esitamiseks tekib, kui eelnevate projektide vähemalt esimene maksetaotlus on e-PRIAs esitatud v.a. juhul kui taotleja on KKLM või taotleja on saanud toetust ühisprojektile või on ühisprojekti partneriks;
- 1.5. Nõuded projektitoetuse taotlejale ja projektitoetuse saajale, mis tulenevad Leader määrusest.

2. Taotlemisel esitatavad dokumendid:

- 2.1. KKLM LEADER projektitoetuse taotlusvorm (kodulehel);
- 2.2. Taotlemisele eelneva majandusaasta aruanne v.a. KOV ja seltsing (kinnitatud Äriregistris);
- 2.3. Projekti eelarve (esitatakse e-PRIAs);
- 2.4. Hinnapakumised:
  - 2.4.1. kui tegevuse või investeeringu KM-ta maksumus ületab 5 000 eurot – vähemalt 3 võrreldavat hinnapakumust koos tehniliste tingimuste loeteluga;
  - 2.4.2. kui tegevuse või investeeringu KM-ta maksumus on vahemikus 1 000-5 000 eurot või kui valdkonnas on ainult üks teenuse osutaja, töö pakkuja või kauba müüja - vähemalt 1 pakumust, mis sisaldab teavet ostetava või liisitava kauba, töö või teenuse maksumuse ja koguse kohta;
  - 2.4.3. kui taotleja taotleb toetust ELÜPS § 99 lg 6 nimetatud võrdlushindade kataloogi kantud asja kohta, ei pea projektitoetuse saaja olema saanud hinnapakumust;
  - 2.4.4. kui taotleja taotleb toetust kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks, peab taotleja olema saanud vähemalt 1 hinnapakumuse kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki kohta ja 1 hinnapakumuse uue samaväärse masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki kohta, kui seade ei ole kantud eelmises punktis nimetatud võrdlushindade kataloogi.
- 2.5. Tulude-kulude prognoos (kõik taotlejad v.a. KOV ja seltsing, vorm kodulehel);
- 2.6. Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et ehitise või mootorsõiduki, kuhu seade või inventar paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud talle õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt 5 aastaks peale projekti lõppu;
- 2.7. MTÜ-de puhul mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga MTÜ liikmete nimekiri, v.a. usulised ühendused;

Ehitustegevuse korral esitatavad lisadokumendid (ehitamine on ehitise püstitamine, rajamine, paigaldamine, lammutamine ja muu ehitisega seonduv tegevus):

- 2.8. Kohaliku omavalitsuse kooskõlastus KKLM vormil (kodulehel);
- 2.9. Ehituse hinnapakumised PRIA vormil (kodulehel);
- 2.10. Väljavõte ehitusprojekti joonistest v.a. kui taotletakse toetust ka ehitusprojekti koostamiseks juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras vastavalt Leader määrusele;
- 2.11. Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et ehitise kuulub taotleja omandisse või on antud talle õiguslikuks kasutamiseks vähemalt 5 aastaks peale projekti lõppu.

Koolitustegevuse puhul esitatavad lisadokumendid:

- 2.12. Koolitaja puhul CV, kus näidatud kompetents antud koolitusvaldkonnas ja läbi viidud vähemalt 2 koolitust nimetatud koolitusvaldkonnas.

Ühisprojekti puhul esitatavad lisadokumendid (Ühisprojekt viiakse ellu vähemalt kahe juriidilise isiku või füüsilisest isikust ettevõtja poolt, kellest vähemalt üks ei ole teine kohalik tegevusgrupp):

- 2.13. Ühiste kavatsuste kokkulepe allkirjastatuna kõigi projektis osalevate partnerite poolt, milles on välja toodud projekti tegevuskava ning partnerite rahaline panus projekti tegevustesse;
- 2.14. Projektijuhi elulookirjeldus (juhul, kui taotletakse toetust projekti juhtimisele).

Suurprojekti puhul esitatavad lisadokumendid (suurprojekt on projekt, millel on märkimisväärne mõju piirkonnale, mille eesmärgid vastavad KKLM strateegia eesmärkidele ja mille toetuse summa on vahemikus 64 000 – 128 000 eurot):

- 2.15. Kodukant Läänemaa üldkoosoleku otsus suurprojekti esitamise kohta taotlusvooru.

Kogukonnateenus puhul esitatavad lisadokumendid (kogukonnateenus on kogukonna vajaduspõhine ja paindlik teenus piirkonnas, kus tururegulatsioon ei toimi ja/või teenus ei ole kättesaadav teenus ning selle toetusmäär on 90%):

2.16. Kodukant Läänemaa üldkoosoleku otsus kogukonnateenus projekti esitamise kohta kogukonnateenusena.

2.17. Nõuded projektitaotluse osaks olevale avaldusele ja esitatavatele dokumentidele, mis tulenevad Leader määrusest.

6. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

- Maksimaalne toetussumma on 40 000 eurot (va seltsingud);
- Minimaalne toetussumma on 2000 eurot (va seltsingud);
- Toetus seltsingutele on 500-2000 eurot, toetusmäär kuni 100%;
- Meetme üldine toetusmäär kuni 90%;
- Toetusmäär kuni 60% kui tegemist on ettevõtlusalase projektiga;
- Kui tegemist taristuinvesteeringutega sh kui taristu rajatakse kogukonnateenus osutamiseks on toetusemäär kuni 60%;
- Mootorsõiduki soetamisel või liisimisel toetusmäär kuni 30%;
- Kuni 90% teadmussirde projektide elluviimiseks (koolitus- ja teavitustegevusena tegevuspiirkonna ettevõtluse arendamiseks);
- Kui tegemist uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamisega, on toetusemäär kuni 90% sh ettevõtlusele suunatud projekti puhul;
- Kui tegemist on kogukonnateenusena, mis on kinnitatud Kodukant Läänemaa üldkoosoleku poolt, siis toetusmäär on 90% sh ettevõtlusele suunatud projekti puhul.

7. Viide sihtvaldkonnale

Sihtvaldkonnad on kooskõlas Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (edaspidi EAFRD) prioriteetide ja EAFRD reeglitega:

- 1A - innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades;
- 1B - põllumajanduse, toidu tootmise ja metsanduse ning teadusuuringute ja innovatsiooni vaheliste sidemete tugevdamine, sealhulgas paranenud keskkonnajuhtimise ja keskkonnategevuse tulemusliikkuse eesmärgil;
- 1C - elukestva ja kutsealase õppe parandamine põllumajandus- ja metsandussektoris;
- 6B - maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine;
- 6C - info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kättesaadavuse, kasutamise ja kvaliteedi parandamine maapiirkondades.

8. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 5 nimetatud prioriteetid, mille eesmärkide saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab²

Abikõlbulikud kulud vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse nr 1305/2013 artiklitele nr 14, 20, 35 ja 44 EAFRD prioriteetidele nr 6, 1.

9. Viide arengukava meetmele, kui strateegia meede sellega kattub

Ei kattu Maaelu arengukava teiste meetmetega.

10. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

Indikaatorid ja soovitud sihttasemed, mida (mõõdetakse iga-aastaselt:

- Korrastatud/ parendatud objektide arv sh piirkonna eripära tutvustavate ja/või kultuuripärandi objektide arv: 37
- Uute/ parendatud teenuste arv: 63
- Jätkusuutlike mainekujundus-/turundusprojektide arv: 13
- Koolitustel, seminaridel, õppereisidel, osalejate arv: 250
- Ühis- ja suurprojektide arv: kokku 12
- Tagasi-ja sisserrände soodustamisele suunatud projektide arv: 1

11. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

Taotluste hindamise aluseks on hindamiskriteeriumid, mis on olemuslikult jaotatud kaheks:

1. Projekti mõjuga seotud hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 40%) sh:

- 1.1. Projekti vajalikkuse põhjendatus ja panus KKL M strateegia eesmärkide täitmisse (10% hindest)³;
- 1.2. projekti suunatus piirkonna eripära hoidmisele ja arendamisele või kohaliku ressursi kasutamisele ettevõtluses (10% hindest);
- 1.3. projekti mõju meetme tulemus- ja väljundindikaatorite täitmisele (20% hindest)

2. Projekti ettevalmistuse kvaliteedi ja jätkusuutlikkusega seotud hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 60%) sh:

- 2.1. projekti tegevuskava selgus (20% hindest);
- 2.2. projekti eelarve selgus ja kulude põhjendatus (10% hindest);
- 2.3. projekti uuenduslikkus (10% hindest);
- 2.4. taotleja kogemus ja pädevus (10% hindest);
- 2.5. projekti tulemuste jätkusuutlikkus (10% hindest).

¹ Märgitakse, kas strateegia meede võib sisaldada ka investeeringuid. Eraldi tuuakse välja investeeringud, mille puhul on lubatud taotleda projektitoetust mitmes etapis ja võtta investeering sihtotstarbelisse kasutusse § 42 lõike 7 punktis 1 sätestatust pikema tähtaja jooksul. Märgitakse, kas strateegia meede võib sisaldada ka investeeringuid.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0487:0548:ET:PDF>

³ Kriteeriumi 1.1. puhul kehtestatakse lävend. Juhul, kui projekt saab kriteeriumi lõikes hindeks 1, ei kuulu projekt automaatselt rahastamisele